

**«Συνεργασία – Συμμετοχή Γονέων στην Εκπαιδευτική Διαδικασία
μέσω Παιδαγωγικών Δράσεων και Βιωματικών Εργαστηρίων»**

Εισηγητές: *Αγγελική Κλάδη,
Νικηφόρος Μανδηλαράς*
6^{ος} Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Βύρωνα

Λίγα ενδιαφέροντα για τον 6^ο Παιδικό Σταθμό: Ο 6^{ος} Παιδικός Σταθμός είναι ένας παλιός σταθμός του Δήμου Βύρωνα. Μέχρι το προηγούμενο σχολικό έτος βρισκόταν στο κέντρο της πόλης, ενώ μέχρι πριν από 3 χρόνια περίπου φιλοξενούσε στις εγκαταστάσεις του τις κεντρικές υπηρεσίες, δηλαδή τις διοικητικές – οικονομικές υπηρεσίες του Νομικού Προσώπου και τη διοίκηση.

Από την αρχή του τρέχοντος σχολικού έτους, την 1^η Σεπτεμβρίου 2012, ο Σταθμός μεταφέρθηκε στην «περιφέρεια» του Δήμου, στον Καρέα, σε ένα μεγάλο συγκρότημα κτιρίων που ονομάζεται ΚΕΦΟ, το οποίο φιλοξενεί μεταξύ των άλλων τον 7^ο Παιδικό Σταθμό, μια τάξη παράρτημα του 3^{ου} Νηπιαγωγείου Βύρωνα, κοινωνικές υπηρεσίες, εθελοντικές ομάδες (λ.χ. πρόσκοποι), διαθέτει κλειστό χώρο άθλησης και εκδηλώσεων και ένα μεγάλο πάρκο (χώρο πρασίνου, αλσύλλιο) που δεν είναι προσιτό στο κοινό, αλλά αντίθετα περιλαμβάνεται στις εγκαταστάσεις. Στο ίδιο συγκρότημα βρίσκεται και το «Χαμόγελο του Παιδιού».

Η μετεγκατάσταση του σταθμού, είχε και ως άμεση συνέπεια και την αλλαγή του προσωπικού κατά τα 4/6. Ακόμη και η προϊσταμένη είναι «νέα», δηλαδή πρώτη φορά αναλάμβανε καθήκοντα προϊσταμένης. Πρακτικά αυτό σήμαινε (και σημαίνει), ότι ο 6^{ος} Παιδικός Σταθμός ήταν την 1^η Σεπτεμβρίου 2012 ένα παλιός μεν, αλλά εντελώς νέος σταθμός, από όποια πλευρά κι αν το έβλεπε κανείς.

1. Η αρχική ιδέα για τη συμμετοχή μας: Συνεργασία με τους γονείς.

2. Το κίνητρο

Α. Η Αμφιθυμία (όχι μόνο η δική μας, αλλά αυτή που πιστεύουμε ότι υπάρχει γενικά στους παιδικούς σταθμούς) για το τι ακριβώς θέλουμε οι εργαζόμενοι των σταθμών από τους γονείς.

Τους θέλουμε δίπλα μας, αλλά να μην «μπλέκονται στα πόδια μας». Τους θέλουμε να μας θαυμάζουν, αλλά δεν τους θέλουμε να έχουν «παράλογες απαιτήσεις» και να μας «κρίνουν». Τους θέλουμε να μας υποστηρίζουν, αλλά δεν είμαστε καθόλου βέβαιοι αν τους θέλουμε να έχουν «επίσημο λόγο», μέσω ενός Συλλόγου Γονέων.

Β. Να κάνουμε πράξη τις συμβουλές που οι ίδιοι δίνουν: Συμβουλευόμαστε τους γονείς να «κάνουν παρέα» τα παιδιά τους με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους και εκτός

σταθμού. Συμβουλευόμαστε τους γονείς να «κάνουν πράγματα» μαζί με τα παιδιά τους. Συμβουλευόμαστε τους γονείς να «περνάνε δημιουργικό χρόνο» με τα παιδιά τους.

3. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση

Η ιδέα: Να πετύχουμε τη συνεργασία με τους γονείς, να σχεδιάσουμε δράσεις στις οποίες να εμπλακούν γονείς και παιδιά στην εκπαιδευτική - παιδαγωγική διαδικασία του σχολείου.

Οι στόχοι: Να ελέγξουμε **α.** μέσα από ένα ειδικά διαμορφωμένο πρόγραμμα τη δική μας αμφιθυμία σε σχέση με τους γονείς και **β.** να δημιουργήσουμε με τρόπο άμεσο, ψυχαγωγικό, ευχάριστο και εκπαιδευτικό, τις συνθήκες εκείνες ώστε οι συμβουλές που εμείς οι ίδιοι δίνουμε στους γονείς να γίνουν πράξη, μέσα σε ένα περιβάλλον που παρέχει ηρεμία, ασφάλεια και που προωθεί και ενισχύει τις καλές ιδέες, την παιδαγωγική πράξη, τη χαρά, το μοίρασμα. Τέλος, και λόγω ιδιοσυγκρασίας των ίδιων των εργαζομένων του σταθμού, βασική επιδίωξη ήταν να περάσουν όλοι καλά.

Οι δράσεις: Προσπαθήσαμε πολύ να βρούμε παιδαγωγικές δράσεις που πιστεύαμε ότι θα ενδιέφεραν, θα κέντριζαν τα παιδιά και τους γονείς τους.

Είχαμε την προηγούμενη εμπειρία από τη γιορτή των Χριστουγέννων με τα βιωματικά εργαστήρια που υλοποιήσαμε και τα οποία είχαν μεγάλη επιτυχία τουλάχιστον, κατά τα λεγόμενα των ίδιων των γονέων.

Θεωρήσαμε σωστό ότι οι δράσεις που θα σχεδιάζαμε έπρεπε να συνδυαστούν με τη χρονική περίοδο που αυτές θα πραγματοποιούνταν.

Και τέλος, σκεφθήκαμε ότι οι δράσεις αυτές θα έπρεπε να τους αφορούν όλους, άνδρες, γυναίκες, παιδιά, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες τους. Λ.χ. είχαμε παρατηρήσει ότι η συμμετοχή των μπαμπάδων στα βιωματικά εργαστήρια που κάναμε τα Χριστούγεννα, δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλη. Άρα, έπρεπε να βρούμε κάτι ακόμη, κάτι θελκτικό για τους μπαμπάδες - άνδρες, έτσι ώστε να συμμετέχουν και αυτοί.

Οι Παιδαγωγικές Δράσεις που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν ήταν:

- I. Δημιουργία Λαχανόκηπου, στο χώρο του παιδικού σταθμού, από γονείς και παιδιά.
- II. Εκπαιδευτικές εκδρομές στην πόλη του Βύρωνα για να απαντηθεί το ερώτημα των παιδιών «Τι κάνουν οι μεγάλοι, όταν τα παιδιά είναι στο σχολείο;», με συμμετοχή γονέων σε ρόλο εμψυχωτή – συνοδού. Συμμετείχαν και συνάδελφοι εργαζόμενοι από τη Δημοτική Αστυνομία Βύρωνα, οι οποίοι ανέλαβαν επίσης το ρόλο του εμψυχωτή – συνοδού.
- III. **Παράλληλη με το πρόγραμμα δράση:** *«Βιβλιοθήκη των Παιδιών : Μοιράζομαι με τους Φίλους και τις Φίλες μου το Αγαπημένο μου Βιβλίο».* Τα παιδιά (κάθε Πέμπτη) μπορούν να φέρουν στον παιδικό σταθμό ένα βιβλίο το οποίο και θα παρουσιάσουν στους φίλους τους. Για να γίνει όμως αυτό, πρέπει να έχουν «γράψει» ένα γράμμα

μαζί με τους γονείς τους, όπου θα εξηγούν τους λόγους για τους οποίους τους αρέσει το βιβλίο αυτό.

Τα βιωματικά εργαστήρια που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν ήταν:

- i. Κατασκευή δώρων και καρτών για το Πάσχα (εργαστήριο όπου συμμετείχαν παιδιά, γονείς και το προσωπικό του σταθμού).
- ii. Εργαστήριο ζαχαροπλαστικής «Προετοιμασία για το Πάσχα» (κουλούρια, τσουρέκια, βάψιμο αβγών). Εργαστήριο όπου συμμετείχαν παιδιά, γονείς και το προσωπικό του σταθμού.
- iii. Συγκέντρωση πληροφοριών και υλικού για ήθη και έθιμα του Πάσχα.

«Θυσίες»: Όλα καλά και άγια, αλλά πολύ γρήγορα διαπιστώσαμε ότι τα φιλόδοξα σχέδια μας απαιτούσαν και κάποιες θυσίες από μέρους μας. Δηλαδή όλα αυτά απαιτούσαν χρόνο για να πραγματοποιηθούν. Και ο χρόνος αυτός σίγουρα δεν μπορούσε να είναι «εντός ωραρίου».

Πώς: Και πώς μπορούν όλα αυτά να γίνουν, όταν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, γονείς και παιδιά, τα αγνοούν; Καταλάβαμε ότι έπρεπε να ρίξουμε μεγάλο βάρος στην επικοινωνία για να πείσουμε για τις προθέσεις μας και να πετύχουμε τη συμμετοχή τους.

4. Η επικοινωνία

Επιλέξαμε τέσσερεις τρόπους επικοινωνίας: τηλεφωνική επικοινωνία, συνάντηση με τους γονείς στο χώρο του σταθμού, ανακοινώσεις και τέλος μια φόρμα συμμετοχής, την οποία έπρεπε να συμπληρώσουν οι γονείς, δηλώνοντας τις δράσεις που τους ενδιαφέρουν, τις διαθέσιμες ημέρες και ώρες, αλλά και τις δεξιότητες που μπορούν να φανούν χρήσιμες στην ομάδα και στο σύνολο.

Αυτή η επιλογή μας, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο «προωθήσαμε» την ιδέα μας, είχε ως αποτέλεσμα να πείσουμε σε αρκετά μεγάλο βαθμό τους γονείς.

Η δε φόρμα συμμετοχής επέτρεψε να βγει ένα πρόγραμμα δράσεων που εξυπηρετούσε τους περισσότερους από τους εμπλεκόμενους και να κρατήσει το ενδιαφέρον ψηλά.

Αποτέλεσμα της επιτυχημένης επικοινωνιακής στρατηγικής ήταν να έχουμε αρκετές (έως πολλές) συμμετοχές σε περισσότερες από μία δράσεις, αρκετές προσφορές σε είδη (από φυτά για φύτεμα και εργαλεία, ως υλικά για χειροτεχνίες ή για τη ζαχαροπλαστική), ενώ υπήρξε και ένα κομμάτι του όλου προγράμματος, για το οποίο οι γονείς έδειξαν μια ζηλευτή προθυμία να το οργανώσουν. Και δεν ήταν άλλο, από την κοινή – συμμετοχική – γιορτή, την τελευταία Κυριακή που πραγματοποιήσαμε δράσεις στο σταθμό.

-Ακολουθεί παρουσίαση φωτογραφικού υλικού από τις δράσεις και λίγα σχόλια για το τι βλέπουμε.

5. Ερωτηματολόγιο

Μετά την ολοκλήρωση των δράσεων και των εργαστηρίων (πρόγραμμα), δόθηκε ερωτηματολόγιο αξιολόγησης στους γονείς των παιδιών.

Με το ερωτηματολόγιο αυτό, ζητήσαμε τη γνώμη – αξιολόγηση των γονέων για τις δράσεις που πραγματοποιήσαμε ως προς:

- ❖ την Επικοινωνία,
- ❖ την Οργάνωση συνολικά, αλλά και κάθε δράσης χωριστά,
- ❖ την Ποιότητα (σε ποιο βαθμό κάλυπτε τα ενδιαφέροντά τους) του προγράμματος συνολικά, αλλά και κάθε δράσης χωριστά.

Τέλος, επιδιώξαμε να ανιχνεύσουμε το δείκτη ικανοποίησης, όπως αυτός προκύπτει από τη διάθεσή τους να συμμετάσχουν σε άλλα τέτοια προγράμματα και να δώσουμε την ευκαιρία να εκφράσουν τις δικές τους προτάσεις για δράσεις που θα μπορούσαμε ως σταθμός να υλοποιήσουμε.

Σημείωση σχετικά με το ερωτηματολόγιο: Δεν γνωρίζουμε αν το πλήθος των γονέων (και των οικογενειών) του 6^{ου} Παιδικού Σταθμού, αντιστοιχεί σε αυτό που θα ονομάζαμε μέσο όρο ή ακριβές στατιστικό δείγμα σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό των πολιτών που κάνουν χρήση των υπηρεσιών που προσφέρει το Νομικό Πρόσωπο, γιατί δεν γνωρίζουμε αυτά τα στοιχεία. Κατά συνέπεια, τα αποτελέσματα αυτά δεν μπορούν, σε καμία περίπτωση, να αποτελούν στάση ή γνώμη του συνόλου. Είναι η έκφραση γνώμης, συγκεκριμένων ανθρώπων, ενώ τα αποτελέσματα αυτά είναι χρήσιμα, μόνο ως ένα εργαλείο αξιολόγησης ενός προγράμματος που πραγματοποιήθηκε σε ένα συγκεκριμένο σταθμό, σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Μετά την αναγκαία αυτή επισήμανση, θα παρουσιάσουμε, πολύ γρήγορα τα αποτελέσματα που αφορούν την αξιολόγηση ως προς την επικοινωνία, οργάνωση και ποιότητα των δράσεων, καθώς το σημείο που έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον και στην ουσία «ελέγχει» την ειλικρίνεια των ερωτώμενων, είναι το 4^ο και τελευταίο κομμάτι του ερωτηματολογίου που ονομάζεται «Γενική αποτίμηση και προτάσεις».

-Ακολουθεί παρουσίαση των αποτελεσμάτων (με τη μορφή πίτας), οι προτάσεις των γονέων και λίγα σχόλια για το τι βλέπουμε.

Αυτό που είναι φανερό, ανεξάρτητα από τις μικρές διαφοροποιήσεις, είναι ότι υπάρχει ένα αρκετά μεγάλο ενδιαφέρον για τη συνέχιση τέτοιων προγραμμάτων και τη συνεργασία – συμμετοχή των γονέων στα δρώμενα του σταθμού.

Οι προτάσεις που έκαναν οι γονείς:

- ❖ Συχνές συγκεντρώσεις – συναντήσεις στο χώρο του σταθμού.

- ❖ Ενημέρωση και επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σελίδας στο διαδίκτυο.
- ❖ Φόρμες επικοινωνίας για θέματα που αφορούν το σταθμό, τα παιδιά και διάφορες δράσεις.
- ❖ Εκπαιδευτικές εκδρομές.
- ❖ Οργάνωση Μουσικού Εργαστηρίου.

Ενώ ζητήθηκε από ένα γονέα, να πραγματοποιηθούν εκδρομές σε σκηνές, πικ - νικ στη φύση και επίσκεψη σε ζωολογικό κήπο.

6. Συμπεράσματα

Διαπιστώσαμε ότι εντός των πλαισίων, των ορίων και των κανόνων που διέπουν την εύρυθμη λειτουργία ενός σταθμού, χωράνε όλοι. Όλοι, και οι γονείς, μπορούν να εκφραστούν και να συμμετέχουν.

Είναι, βέβαια, απαραίτητη η καλή θέληση και προαίρεση εκ μέρους των εργαζομένων, είναι απαραίτητη η επιθυμία να προσφέρουν πέρα από το τυπικό, το ουσιώδες. Και ασφαλώς χρειάζεται κόπος. Θεωρούμε ότι ισχύει (και στην περίπτωση αυτή), αυτό που ισχύει στις ανθρώπινες σχέσεις: «ό,τι δίνεις, παίρνεις».

Είδαμε τους γονείς, όχι μόνο να μοιράζονται δημιουργικό χρόνο με τα παιδιά τους, αλλά με χαρά και ενθουσιασμό να μπαίνουν «στο πετσί του ρόλου», άλλοτε ως συνοδοί – εμψυχωτές στις εκδρομές (στην προσπάθεια των παιδιών να ανακαλύψουν «τι κάνουν οι μεγάλοι, όταν τα παιδιά είναι στο σχολείο»), άλλοτε ως κηπουροί και άλλοτε ως ζαχαροπλάστες ή «κατασκευαστές». Είδαμε ανθρώπους να μας ανταποδίδουν την εμπιστοσύνη που τους δείξαμε, με το ειλικρινές ενδιαφέρον τους, με τις προσφορές τους σε διάφορα είδη και κυρίως με τη διάθεσή τους να προσφέρουν εθελοντική εργασία και τον πολύτιμο ελεύθερο χρόνο τους.

Τη συνέχεια, μπορεί εύκολα να τη φανταστεί κανείς.

Ο σχεδιασμός, η οργάνωση και υλοποίηση της καλοκαιρινής μας γιορτής θα γίνει από όλους μας, εργαζόμενους, γονείς και παιδιά. Την εβδομάδα αυτή, θα πραγματοποιηθεί η πρώτη συνάντηση με τους γονείς για να ακουστούν όλες οι προτάσεις.

Επίλογος

Ένας χώρος εκπαίδευσης μικρών μαθητών, όπως είναι ο παιδικός σταθμός, στον οποίο «μεγαλώνουν» οι αυριανοί πολίτες, μπορεί να παίξει ένα ρόλο ουσιαστικό που να ξεπερνά την αποστολή του, όπως αυτή περιγράφεται στους κανονισμούς λειτουργίας ή στις υπουργικές αποφάσεις.

Στις δύσκολες μέρες που ζούμε όλοι μας, χρειαζόμαστε σημεία αναφοράς. Σημεία αναφοράς, όπου η εμπιστοσύνη, η αλληλεγγύη, η στήριξη, η διάθεση προσφοράς, η χαρά

*Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Εφαρμοσμένες Εκπαιδευτικές Δράσεις
στην Προσχολική Ηλικία*

της ενεργητικής συμμετοχής, θα κάνουν το «στριμωγμένο» εργαζόμενο, γονιό, πολίτη, να αποκτήσει ελπίδα.

Ένα τέτοιος σημείο αναφοράς, μπορεί να είναι ο παιδικός σταθμός.

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Σχεδιασμός – Οργάνωση – Υλοποίηση: Όλο το προσωπικό του 6^{ου} Παιδικού Σταθμού, όλων των ειδικοτήτων. Αναγνωστοπούλου Παναγιώτα, Δημητρίου Ελευθερία, Κλάδη Αγγελική, Μανδηλαράς Νικηφόρος, Πετροπούλου Ειρήνη, Σιούλα Λαμπρινή.

Συνεργάτες: Ιωαννίδου Ειρήνη, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αιγαίου.